

Warszawa, dnia 29 czerwca 2012 r.

345/12

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW

DD3/0602/44/IMD/12/BMI9-8470

Pan
Michał Seweryński
Przewodniczący Komisji
Praw Człowieka, Praworządności i
Petycji

Stanisław Perle Przewodniczący

W związku z wystąpieniem z dnia 30 maja 2012 r. Nr BPS/KPCPP-133-02-P8-03/12 w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej mającej na celu zniesienie obowiązku opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych emerytur i rent, uprzejmie informuję.

Obowiązek ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, określonych w ustawie nakłada na każdego obywatela art. 84 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483).

Stosownie do powyższego, zasady opodatkowania dochodów osób fizycznych zostały uregulowane w ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. Nr 361, z późn. zm.), zwanej dalej „updof”.

Podatek dochodowy, jaki płacą osoby fizyczne, jest podatkiem od dochodów osobistych. Zgodnie z zasadą powszechności i równości opodatkowania, wprowadzoną przepisami art. 9 ust. 1 updof, opodatkowaniu podatkiem dochodowym podlegają wszelkiego rodzaju dochody, z wyjątkiem dochodów enumeratywnie wymienionych przez ustawodawcę, jako zwolnione od podatku, bądź dochodów, od których Minister Finansów w oparciu o przepisy ustawy Ordynacja podatkowa zaniechał poboru podatku w drodze rozporządzenia.

W art. 10 ust. 1 pkt 1 updof, jako odrębne źródło przychodów, wskazano między innymi emerytury i renty. Świadczenia te podlegają opodatkowaniu według progresywnej skali podatkowej (art. 27 updof), która oznacza, że podatnik uzyskujący wyższe dochody odprowadza większą część swojego dochodu w formie podatku, niż podatnik uzyskujący niższe dochody.

Przy czym warto zauważyć, że wprowadzając podatek dochodowy od osób fizycznych (począwszy od 1992 r.) wszystkie krajowe emerytury, renty oraz wynagrodzenia za pracę zostały ubruttowione, tj. podwyższone o kwotę należnego podatku w taki sposób, aby po potrąceniu podatku wypłacone świadczenie nie było niższe od świadczenia jakie przysługiwało przed wprowadzeniem podatku dochodowego.

Ponadto obowiązujące rozwiązania podatkowe, dotyczące opodatkowania świadczeń emerytalnych i rentowych, zostały wypracowane w wyniku szerokiej, merytorycznej dyskusji społecznej oraz parlamentarnej i realizują konstytucyjną zasadę równości obywateli wobec prawa, gdyż nie stwarzają preferencji dla żadnej kategorii podatników, uzyskujących określone dochody.

Ponadto zwolnienie z opodatkowania emerytur i rent nie znajduje „systemowego” uzasadnienia, bowiem stosownie do postanowień art. 26 ust. 1 pkt 2 updof, składki - określone w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych - zapłacone w roku podatkowym bezpośrednio na własne ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe oraz wypadkowe podatnika oraz osób z nim współpracujących, albo potrącone w roku podatkowym przez płatnika ze środków podatnika, podlegają odliczeniu od dochodu, który stanowi podstawę opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych.

Skoro zatem kwoty składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe podlegają odliczeniu, uzasadnionym i sprawiedliwym społecznie jest aby podlegały opodatkowaniu świadczenia będące następstwem tych składek, czyli emerytury i renty.

Należy nadmienić, że obowiązujące przepisy ustawy uwzględniają sytuację osób najuboższych w stopniu w jakim pozwala na to obecny stan finansów publicznych. Wiele regulacji adresowanych do obywateli żyjących w trudnej sytuacji zdrowotnej i materialnej zawiera, określony w art. 21 ust. 1 ustawy, katalog zwolnień przedmiotowych. Na przykład, na podstawie powyższego artykułu ustawy, ze zwolnienia od podatku dochodowego korzystają świadczenia z pomocy społecznej czy zapomogi otrzymane w przypadku indywidualnych zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych, długotrwałej choroby.

Ponadto podatnicy rozliczający się z dochodów opodatkowanych przy zastosowaniu skali podatkowej, po spełnieniu określonych w ustawie warunków, mają możliwość skorzystania z ulg podatkowych. W zależności od rodzaju zastosowanej ulgi, podatnik ma prawo zmniejszyć odpowiednio swój dochód lub podatek, co w konsekwencji oznacza zmniejszenie obciążeń podatkowych na rzecz budżetu państwa.

Przykładem ulgi podatkowej może być tzw. ulga rehabilitacyjna skierowana do osób niepełnosprawnych¹⁾, która uprawnia do odliczenia od dochodu wydatków poniesionych na cele rehabilitacyjne oraz wydatków związanych z ułatwieniem wykonywania czynności życiowych (art. 26 ust. 1 pkt 6, ust. 7a-7g, updof).

Należy podkreślić, iż ww. wydatki co do zasady podlegają odliczeniu w całości, tj. ulga ta nie jest obwarowana limitem odliczenia. Ustawodawca limity odliczenia przewidział jedynie w odniesieniu do trzech rodzajów wydatków, tj. opłacania przewodników²⁾, utrzymania psa asystującego³⁾ i używania samochodu osobowego dla potrzeb związanych z koniecznym przewozem na niezbędne zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne⁴⁾. W tych przypadkach odliczenie nie może przekroczyć (oddzielnie dla każdego tytułu) kwoty 2.280 zł.

---

¹⁾ Za osobę niepełnosprawną uważa się osobę, która posiada:

- orzeczenie o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności, określonych w odrębnych przepisach, lub
- decyzję przyznającą rentę z tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy, rentę szkoleniową albo rentę socjalną, albo
- orzeczenie o niepełnosprawności osoby, która nie ukończyła 16 roku życia, wydane na podstawie odrębnych przepisów.

²⁾ Opłacanie przewodników osób niewidomych I lub II grupy inwalidztwa oraz osób z niepełnosprawnością narządu ruchu zaliczonych do I grupy inwalidztwa - pkt 7 w ust. 7a w art. 26 updof.

³⁾ Utrzymanie przez osoby niewidome i niedowidzące zaliczone do I lub II grupy inwalidztwa oraz osoby z niepełnosprawnością narządu ruchu zaliczone do I grupy inwalidztwa psa asystującego - pkt 8 w ust. 7a w art. 26 updof.

⁴⁾ Używanie samochodu osobowego, stanowiącego własność (współwłasność) osoby niepełnosprawnej zaliczonej do I lub II grupy inwalidztwa lub podatnika mającego na utrzymaniu osobę niepełnosprawną zaliczoną do I lub II

Ponadto uprzejmie wyjaśniam, iż z danych wynikających z rozliczenia podatku dochodowego od osób fizycznych za 2010 r. wynika, iż dochody z emerytur i rent wyniosły 163 mld zł i stanowiły ponad 26% dochodów z wszystkich źródeł podlegających opodatkowaniu wg skali podatkowej.

Przeciętny roczny dochód z tego tytułu w 2010 r. wyniósł 16 710 zł rocznie, (1 392 zł miesięcznie). Podatek dochodowy od przeciętnego dochodu wyniósł 1 157 zł, co oznacza, że obciążenie podatkiem „przeciętnego” emeryta lub rencisty stanowiło 6,9% dochodu i było niższe od obciążenia składką na ubezpieczenie zdrowotne, które wynosi 9% podstawy wymiaru.

Zwolnienie z opodatkowania podatkiem dochodowym świadczeń emerytalnych i rentowych spowodowałoby zmniejszenie dochodów sektora finansów publicznych (budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego) o ok. 10 mld zł, co stanowi 14% dochodów z podatku dochodowego od osób fizycznych planowanych na 2012 rok.

Odnosząc się natomiast do rekomendacji Biura Komunikacji Społecznej, wyrażającej wsparcie dla propozycji zwolnienia z podatku lub zastosowania ulg w stosunku do najuboższych emerytów i rencistów, uprzejmie wyjaśniam, iż wprowadzenie szczególnych preferencji podatkowych jedynie dla pewnej grupy podatników byłoby sprzeczne z konstytucyjnymi zasadami sprawiedliwości i równości społecznej.

Zasady te w prawie podatkowym były w przeszłości wielokrotnie przedmiotem kontroli konstytucyjnej. Trybunał Konstytucyjny uznaje, iż zasada równości jest przestrzegana wtedy, gdy każdy obywatel może stać się adresatem każdej z norm przyznających określone prawo obywatelskie. Nie można więc różnicować obywateli ze względu na kryteria powodujące powstanie zamkniętych kategorii o zróżnicowanym statusie prawnym (K.10/93).

Zatem ewentualne ulgi lub zwolnienia z podatku musiałyby dotyczyć wszystkich „najuboższych” podatników, w tym także podatników utrzymujących się z pracy, czy z zasiłku dla osób bezrobotnych, uzyskujących dochody w wysokości nieprzekraczającej określonego progu.

Należy także przypomnieć, iż w prawie podatkowym funkcjonuje instytucja umorzenia zaległości podatkowych i odsetek za zwłokę. Jest ona uregulowana w art. 67a § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60, z późn. zm.).

Przepis ten stanowi, iż organ podatkowy, na wniosek podatnika, w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem podatnika lub interesem publicznym, może:

- 1) odroczyć termin płatności podatku lub rozłożyć zapłatę podatku na raty;
- 2) odroczyć lub rozłożyć na raty zapłatę zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę lub odsetki określone w decyzji, o której mowa w art. 53a;
- 3) umorzyć w całości lub w części zaległości podatkowe, odsetki za zwłokę lub opłatę prolongacyjną.

W konsekwencji podatnik może ubiegać się o pomoc polegającą na zwolnieniu z obowiązku zapłacenia zaległego podatku dochodowego i odsetek (art. 67a § 2 Ordynacji podatkowej).

---

grupy inwalidztwa albo dzieci niepełnosprawne, które nie ukończyły 16 roku życia, dla potrzeb związanych z koniecznym przewozem na niezbędne zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne - pkt 14 w ust. 7a w art. 26 updof.

Orzekając o umorzeniu zaległości podatkowych organ podatkowy, wydając pozytywną dla podatnika decyzję może mieć za podstawę takiego rozstrzygnięcia albo przesłankę ważnego interesu podatnika albo przesłankę interesu publicznego, albo obie te przesłanki łącznie.

Ponadto najuboższych podatników (w tym także emerytów i rencistów) państwo wspiera poprzez system pomocy społecznej, a pochodzące z niego świadczenia nie podlegają opodatkowaniu.

Należy także mieć na uwadze, iż w wyniku uchwalenia ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726), do ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) dodany został art. 112c, zgodnie z którym w okresie od dnia skierowania do Rzeczypospolitej Polskiej zaleceń, o których mowa w art. 126 ust. 7 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, do dnia ich uchylecia Rada Ministrów nie może przyjmować, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w art. 112d, projektów ustaw określających zwolnienia, ulgi i obniżki, których skutkiem finansowym może być zmniejszenie dochodów jednostek sektora finansów publicznych w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów.

Z taką sytuacją mamy do czynienia obecnie, w związku z decyzją Rady Ecofin z dnia 7 lipca 2009 r. o istnieniu w Polsce nadmiernego deficytu i wydaniem zaleceń dotyczących jego redukcji.

W świetle powyższego nie znajduję uzasadnienia dla wprowadzania zwolnień lub ulg w podatku dochodowym od osób fizycznych dla osób pobierających świadczenia emerytalne i rentowe.

Z upoważnienia Ministra Finansów
PODSEKRETARZ STANU
Maciej Grabowski

Otrzymuje:

Biuro Ministra (ds. BMI9- 7780/2012)
w gmachu.